

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 0,80 kor. | Félévre — — — — — 4,80 kor.
Negyedévre — — — — — 2,40 " | Egyes száma — — — — — 0,20 "
A Szövetség tagjai díjtanul kapják.

1848

1908

A hajnal felé.

A nagy, hatalmas boltívek alatt
Prüszkölve, fujva áll a gyorsvonal.
Két nagy szeme pirosuló lánggra gyul
S úgy néz a vaksötét elé vadul.
Az utasok már mind helyükre szálltak,
Az indulásra várnak.

Egy fűtő — a zengő acélkerekek
Átszelnek erdőt, folyót és hegyet,
Az éjszakába vágatnak lova,
Mint egy suhanó, ördögi csoda.
Mögöttük messze-messze elmaradnak
Nagy városok és falvak.

Az utasok nyugodtan, csendesen
Kibámulnak az ablaküvegen.
Várják a sárga, virradó eget.
Lesik, mikor gyul ki a nagy kelet,
Ők látni, nézni, ámulni akarnak,
Örülni a tavasznak.

Egyszerre csak a kocsik helseje
Szürkülő sugarakkal lesz tele,
Hajnalodik. Az ég lángokba kap
És föltámasztja a halottakat!
S rónák, halmok, puszták fölött az Élet
Mozdul, lelket kap, ébred.

A vonat meg csak vágat, csak rohan,
Nem gátolja sziklás hegy, se folyam,
Nem szegi útját semmi akadály,
Ki elé kerül, azé a halál.
Átgázol minden testen, akadályon,
Átrepül a világon!

A nap is följebb száll, emelkedik,
Beragyogva a vén föld téreit.
Minden zugát a fénye fölfi be,
Ő az Élet lüktető szive.
A vonat már aranysugárban vágat
Neki a hajnalhasadásnak!

... O, szent, nagy eszme, fényes gondolat,
Te vagy a büszke, száguldó vonat,
Ki átrepülsz az ős végtelent,
Átszárnyalod a vak, sötét jelent,
Egy szebb hajnalnak szállasz zakatolva,
Gyilkolva, győzve, dalolva!

Peterdi Andor.

Vasutasok!

Március 15-én hatvanadik évfordulója lesz az 1848-iki márciusi forradalomnak.

Magyarország elnyomott, jogfosztott munkássága e napon tüntetni fog a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavaival kérkedő, de valójában legreakciósabb „nemzeti uralom” ellen és az igazi népszabadság mellett.

Vasutasok!

A mi helyünk is ott van a tüntetők táborában. Mi érezzük a legsúlyosabban ennek az uralomnak a csapásait.

Március ünnepe idézze emlékünkből, hogy a vasutasságot nem a szabadság szellője, hanem a szolgaság réme uralja.

Egyesülési, gyülekezési, emberi jogainktól megfosztva, kimegyünk proletártestvéreinkkel egyetemben a szabadság lánglelkű dalnoka

Petőfi Sándor

szobrához, hogy ott a százezernyi munkásság tüntetéséből nyerjük erőt, lelkesedést a jövő küzdelmeihez.

Gyülekezés 15-én, vasárnap d. u. 2 órakor a Tisza Kálmán-téren (légszeszgyár előtt).

Vasutasok! Ott legyetek!

Március tizenötödikén.

Ezelőtt hatvan évvel, 1848 március 15-én tört ki a magyar forradalom. A népet vitték harcra az osztrák elnyomók ellen. A magyar függetlenségért folytatott harcban az elnyomott nép küzdött hősi vitézséggel. A küzdelem dija újabb elnyomatás lett. Azok az osztályok, amelyek nagyobb szabadságot nyertek a nép segítségével, ádáz gyűlölettel küzdenek ma a munkásság ellen. A szabadság és egyenlőség csak hazug jelszó volt, amelyet megtagadtak mindazok, akik az uralkodó osztályokhoz tartoznak.

A munkásság a 48-as harcokban nem küzdött önállóan felszabadulásáért. Az öntudatos szervezkedésben rejlő nagy erő, még nem nyilvánulhatott meg, mert hiányoztak azok az előfeltételek, amelyek a munkásságot egy nagy egységes táborba tömörítették volna. A magyar nép, az elnyomott és nyomorgó munkásság csak öntudatlan eszköze és uszályhordozója volt azoknak az osztályoknak, amelyek a saját szabadságukért küzdöttek és a szabadság magasztos jelszavait csak a jogtalanok elámitására használták fel.

A magyar „forradalmárok” utódai a szabadságharc után hatvan évvel szembe kerültek azokkal, akik 48-ban egy táborban harcoltak velük. A munkásság ma is igazi szabadságért küzd, a polgárság még mindig csak hazug jelszavakat hangoztat, de utálja, gyűlöli a szabadságot és minden erejével küzd a jogtalanok felszabadulása ellen.

A függetlenségi és 48-as párt az, amely a magyar forradalom hagyományainak megvalósítását tűzte zászlajára. Az utolsó négy évtized politikai küzdelmei mutatják, hogy ez a párt milyen szégyenletes módon él vissza azzal a címmel, amelyet a népcsalás megkönnyítésére ragadott magához. A meddő közjogi küzdelmek meggátolták az ország gazdasági fejlődését és fokozták a munkálkodó nép nyomorát. Az ellenzéki küzdelmekből a munkásságnak sohasem volt haszna.

Mikor ugyanis a nép ellen csináltak törvényeket a parlamentben, akkor ellenzék és kormánypárt egységes volt. Azok a javaslatok, amelyek a munkásság bilincseit szorosabbá tették, mindenkor gyorsan törvénnyé váltak.

A nagy „nemzeti küzdelem” ismét a népámitás annyiszor bevált eszközeivel igyekezett a jogtalanokat a polgári osztályok segítőitársaivá tenni. Csakhogy az uralkodó osztályok ezuttal rosszul számítottak. Figyelmük kívül hagyták a gazdasági fejlődést és nem ismerték az újkor modern munkásságát.

A kapitalisztikus termelőmód, amelynek aranygyümölcsét a tőkésnek oly vigan ragadják magukhoz, a munkásságot is megváltoztatta. A szervezetlen és tudatlan tömegek helyét elfoglalták a szervezett és öntudatos bérmentes munkások. A modern munkásságot immár nem lehet egy hazug jelszóval kibontott nemzeti zászlóval harcra vinni a tőkés érdekeiért. Az osztálytudatos munkások táborát meg tudja különböztetni a saját érdekeit a tőkés érdekeitől és bármilyen jelszavakkal igyekeznek is őket harcra vinni, ők csak azokért a célokért lelkesednek és azokért harcolnak, amelyek alkalmasak arra, hogy az elnyomottakat az igazi szabadsághoz közelebb vigyék.

Ezért nézte résztvéltlenül Magyarország népe a „nemzeti küzdelmet”. A koalíció elvárulása azután fényesen igazolta a munkásság politikai érettségét. Az osztrák elnyomás ellen handa-bandázó függetlenségi „harcosok” a hatalom elnyeréseért cserébe odadozták összes elveiket. Hűségesebb cselédjei még sohasem voltak az osztrák császárnak, mint a függetlenségi párt szélhámosai. Feledve már mindaz, amit hajdan ígértek. Lemondtak összes követeléseikről és elvállalnák a közösség minden terhét, a közös hadsereg bármily nagyfokú kiadásait, ha azért cserébe elárulhatnák a népet és nem kellene megvalósítani az általános választójogot.

A vasuti munkások társadalmának nem is kell hosszan magyarázni a függetlenségi népcsalók elvtelen, szemfényvesztő hazugságait. Hiszen a 48-as forradalom bálványozott nemzeti hőisének, Kossuth Lajosnak törpe fia áll élén annak a miniszteriumnak, amely annyi jelét adta már annak, hogy gyűlöli a vasuti munkásokat. A függetlenségi párt v. b. t. t. vezére terjesztette a vasuti pragmatikát, a vasutasok rabszolgatörvényét a parlament elé és a függetlenségi párt volt az, amely egyhangulag hozzájárult, hogy bilincseket rakjanak a vasuti munkásokra.

Március 15-én két tábor ünnepel Petőfi Sándor szobránál. A vagyonos osztályok csemetéinek kis csapata és a szervezett munkásság hatalmas tábor. Amazok a mult emlékeit gyalázzák meg, a munkásság ellenben az igazi szabadság kivívására tesz fogadalmat.

A polgári osztályok márciusi ünnepe egyre veszít jelentőségéből, mert a népcsalók maguk is érzik, hogy egyre jobban eltávolodnak azoktól a hagyományoktól, amelyeknek megvalósítását ők maguk gátolják meg. A munkásság ünnepe azonban egyre nyer erőben és tartalomban. Lelkes, öntudatos, forradalmi érzésű férfiak tizezrei tesznek évről-évre fogadalmat, hogy hű harcosai lesznek a népszabadság ügyének.

A magyar forradalom 60. évének ünneplése ezuttal már azért is történelmi jelentőségű, mert a munkásság elkeseredett harcot folytat az általános választójogért, azok ellen, akik a 48-as idők hagyományait a saját önző céljaiknak elérésére használták fel. És még szerencse, hogy az évforduló vasárnapra esik, mert így a vasuti munkások ezuttal teljes számban résztvehetnek az összmunkásság ünnepén. Ugyanis, ha az ünnep hétköznapra esnék, akkor majdnem bizonyos, hogy Kossuth Lajos fia, a függetlenségi szabadalmazott nemzeti bálvány, megrendszabályozná azokat, akik ünnepelni mernének.

Az állandó fegyelmi bíróság.

(Tapasztalataim.)

Gara Árpád.

Következett másnap a fegyelmi bíróság, mely napnál fényesebben beigazolta, hogy gyalázatos komédia volt, mikor arról beszéltek, hogy az új pragmatikában jogot biztosítottak a vasutasnak, hogy a fegyelmi eljárás haladás a régihez képest.

Nem használt ott érv, nem használt gorbombaság: semmi a világon.

Az előre elhatározott Justizmordot elkövette az ugynevezett bíróság. (Csak azért, hogy mentse, védelmezze, óvja a spicli-rendszert, hogy ki ne adja a denunciánsokat, nem ment bele az érdemleges ítékezésbe, hanem kimondta, hogy neki semmi köze az ügyhöz, mert a Máv. szabálytalanul járt el.)

Védőm előre jelezte azt, hogy így fog történni, én is tudtam körülbelül; csupán az volt érdekes a dologban, hogy a Máv. jogi képviselője dr. Békéssy Ferenc az egész tanácskozás alatt is azt hitte, hogy csak vice az egész, hogy nem is komolyan vetették fel az illetékeség kérdését.

Mikor pedig mondtuk neki, hogy 10 óra hosszat csak nem viccelnek: akkor Békéssy dr. ur nyíltan megmondotta, hogy az ő véleménye szerint vagy uzsonnáznak vagy az igazságügyminiszteriumba mentek át tanácsot kérni. Jellemző ez a csekélynek látszó valami, ha meggondoljuk, hogy élet-halálról, egzisztenciáról, kenyértelenségről határoz egy ilyen testület, melyről még a Máv. jogásza is olyat tételez fel, hogy az igazságügyminiszteriumba megy tanácsot kérni.

Nem akarok tovább foglalkozni ezzel a kérdéssel, nem akarom a tárgyalás részleteit ismertetni; a tanulságot levonhatják volt vasutas társaim az eddig elmondottakból is. Láthatják, hogy minő gyalázatos játékot űztek velük, mikor maszlagnak a szabadságoktól való megfosztás fejében a fegyelmi eljárást állították be rekonpenzációképpen.

Csak még egyet akarok megjegyezni. A szervezeti szabályok szerint 8 napon belül kell a vádlottnak a határozatot írásban kézbesíteni.

Három hét mult el azóta s még mindig nem kaptam meg az írásbeli határozatot. Az állandó fegyelmi bíróság saját szegénységi bizonyítványát ország-világ csufjára nem meri írásban kiadni.

Tehát inkább megszegi ezt az intézkedést is, inkább még egy újabb törvénytelenességgel tetézi rettenetes sorozatát eddigi törvénytörésainak.

Nem folytatom tovább. Okos ember más kárán tanul. A vasutasok tanulhatnak az én esetemből. Láthatják, hogy az önkény, a jogtiprás sokkal nagyobb most, mint volt valaha. Láthatják, hogy a pragmatika mai alakjában csak hóhérvérvél. Láthatják azt is, hogy e kötél megfojtja őket, ha foszlányokra nem tépik.

A jövő legnagyobb feladata tehát kell, hogy a pragmatika foszlányokra tépése legyen, erős, öntudatos szervezkedés és természetesen folytatott ádáz harc után.

Amíg a vasutasság más pragmatikát ki nem viv magának, addig megérdemli a mostanit!

Erőszak!

Temérdek panasz érkezik hozzánk, hogy a szentkoronás szövetség azokat az egyéneket, akik szabályszerű időben bejelentették kilépésüket, nem engedi ki karmal közl, hanem jogtalanul levonhatja tovább is az illetők béréből és fizetéséből a tagsági járulékokat. A felháborodott károsultak hiába tiltakoznak a jogtalanság ellen, nincs a szavuknak semmi fogantatja.

Ez a társaság maga mögött érezve a hatalom kegyes pártfogását vak elbizakodottsággal erőszakoskodik és nem akar urat ismerni maga fölött még a jogban és a törvényben sem. A felsőbbség kegyes protekciójától megköttyösödve azt hiszi, hogy kötéllel is megtarthatja sorában azoknak a vasutasoknak ezreit, akik megundorodtak attól a szövetségesedtől, amelynek a világon egyéb célja nincsen, mint minden nap kisubiokolni néhány nagy ur csizmáját, ezekkel a nagy urakkal pedig farkosóváló hizelkedéssel elhitetni, hogy a vasutaság lábalk előtt hempereg.

Nos, mi meg fogjuk ezt a társaságot tanítani a jogtiszteletrre. Mindenki nek a nevében, akit jogtalanul tagsági kötelekükben tartanak: *jogviszony megszüntetést pert akasztunk a nyakukba*, ha kell ötezer darabot. Észre fogjuk őket téríteni, hogy a legszebb szakáll protekciója se jogosít fel senkit, még Magyarországon sem, a világos jogtalanságra és hogy kötéllel nem köthető magához azoknak az ezreit, akik keserves garasainak jobb helyet tudnak találni, minthogy azokkal a reakció, méltóságos, kegyelmes és félkegyelmesség nagy urak díosóságát hizlalják és reklámszomját oltogassák.

Felszólítunk mindenkit, akit ilyen erőszakosan marasztal a minden lében szakáll szövetsége, hogy gyűjtsék össze minden egyes munkahelyen az ilyen módon kényszerített egyének névsorát és küldjék be lapunknak. Egyöntetű eljárással, amelyből senkire senniféle költség nem fog hárulni, olyan leckét adunk a szent gombozó szövetségnek, hogy azt a legméltóságosabb kegy se fogja vele elfelejtetni.

Figyelem!

Az évi szabadság igénybevétele minden év marcius 15-ig bejelentendő a szolgálati főnökségnek. (Lásd: Szolg. pragm. 37. §.)

Évi szabadságra joga van minden állandó vagyis 3 év óta megszakítás nélkül szolgáló munkásnak. (Tanonoév nem számít.) Figyelmeztetjük munkástársainkat, hogy a szabadság igénybevételét jelentsék be jó eleve a főnökségnek, nehogy különféle ürüggyel később elvonják eme kedvezményt.

Vasutasok!

Magyarország munkálkodó népe megmozdult és hadat üzent annak a rendszernek, amely nem tudja, vagy nem akarja megvédeni a dolgozó milliókat: *a lakbér- és élelmiszeruzsora ellen.*

Ha van oka a munkásnépnek arra, hogy hadat üzenjen az uzsorának, akkor nekünk, vasutasoknak, tiszteres okunk van erre.

Ha van lelkesedés a munkásnépben e harc megvívására, akkor bennünk, vasutasokban, tiszteres erővel kell, hogy lobogjon a lelkesedés lángja, amidőn olyan küzdelemből kell kivenni részünket, amelynek sikerétől függ, hogy az ezer sebből vérző vasutas is oltalmat nyerjen az uzsorásokkal szemben.

Igen! Nekünk kellene az első sorban küzdenünk, mert mi nemcsak a házbér- és élelmiszeruzsorásoknak vagyunk védtelenül kiszolgáltatva, hanem a Máv. betegpénztár maga is beáll az uzsorások közé.

Lehet-e egyébnek, mint uzsoráskodásnak nevezni azon eljárást, melyet a kinevezett vasutasok részére alkotott: *külön betegsegélyző pénztár révén elkövettek?*

Horribilisan felemelt járulékok, tetemesen leszállított szolgáltatmányok: vörös fonálként húzódik végig az egész intézményen.

Vasutasok!

Gazdasági érdekeink közös védelméről van szó.

A nagy érdekek mellett el kell törpülnie minden személyes vagy érzelmi motívumoknak.

Budapest vasutaságának állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy hajlandó-e tovább is tűrni a rajtuk üzött mindennemű uzsoráskodást, vagy pedig erkölcsi ereje éve támogatja azokat, akik ez ellen kiméletlen harcot indítottak.

Ebben a tárgyban legközelebb nyilvános

vasutas gyűlést

tartunk a következő napirenddel:

- A lakbér- és élelmiszeruzsora.
- A Máv. külön betegpénztára.
- A szövetség célja és haszna.

A gyűlés helyét és idejét legközelebbi lapunkban és rüpiratok utján fogjuk tudomásul adni.

Munkások! Kinevezettek!

Agitáljatok jó eleve teljes lelkesedéssel a gyűlés sikere érdekében.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége.**SZEMLE.****Balesetbiztosítás.**

Megirtuk már lapunk hasábjain, miként állunk az új balesettörvényvel. A sérelmek egész serege vár orvoslásra, amelyet a kereskedelmi miniszter igen furcsa módon szándékszik orvosolui.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter — a „Kel. Ért.“ szerint — az utazó közönségre nézve fontos ujitással foglalkozik, tudniillik az utasok balesetbiztosításával. A balesetek ugyanis sok pörlekedésre adtak okot az utasok és a Máv. között. Ezt a miniszter az egyetlen orvosszerrel, az utasok balesetbiztosításával akarja megszüntetni. A tervezet szerint minden utas 25.000 koronára volna biztosítva. A fizetendő díjak zónás beosztással a menetjegyet terhelnék, még pedig a kezdő zónákban két fillérrel, amely az utolsó zónában husz fillérig emelkednék. A vonatokat kísérő személyzet ugyancsak 25.000 korona balesetbiztosítást élvezne, de díjat érte egyáltalában nem fizet.

Ezt a hirt az összes napilapok tartózkodva fogadták, s jóformán egy betű véleményt sem függesztettek a hivatalos közleményhez.

Hát a Máv. határozottan jó „üzletet csinál“. Ugyanis a legutolsó statisztikai évkönyv szerint százmillió utasból 124 sebesül és hal meg nálunk évente, vasuti szerencsétlenség következtében. Ha minden százmillió utasra átlag 10—12 filléres biztosítási díjat számítottunk, az tíz-tizenkét millió korona bevételt jelent a Máv.-nak. A baleseti kártérítés pedig három milliónál alig vesz többet igénybe. A Máv. tehát nemcsak a baleseti kártérítést tagadja meg a jövőben, hanem a balesetbiztosítás címén új üzletet is csinál, amely 2—300 százalékos jövedelmet hoz kockáztatás nélkül.

Minket most még csak az érdekel, hogy ha a miniszter minden áron biztosítani akarja az alkalmazottakat, miért nem biztosítja ezeket az országos munkásbiztosító pénztárnál? Avagy a „Gresham“ és a „Hazai“ biztosítási társaságok előnyösebb feltételeket nyújtanak?

Küzdelem a tüdővész ellen.

Jó ideje mulott, hogy a Máv. régi betegpénztára feloszlott. Az utolsó közgyűlés határozata értelmében a vagyon is kétfelé oszlott.

Ennek a vagyonnak a hováfordítása iránt már rég módjában állott volna az igazgatóságnak intézkedést tenni.

Ugy látszik azonban, odafenn ez a dolog sem sürgős s ma úgy áll a dolog, hogy a Máv. keretén belül már hónapok óta két betegpénztár is működik, anélkül, hogy formálisan megalakultak volna, anélkül, hogy igazgatósággal, közgyűlési küldöttekkel bírnának.

A bacillusok eközben folytatják lassan-örlő munkájukat, anélkül, hogy a Máv. egyebet tenne, például a tüdőbajosok érdekében, minthogy 10 helyet rezerváltat egy tengerparti üdülőhelyen.

A magyar társadalom sem tesz többet ennél. Legfeljebb szanatórium-sorsjáték, szanatórium-bálok rendezésével, köpöcsészék felállításával, „tilos a köpködés“ feliratokkal véli a tüdővést leküzdhetni.

Németországban ezzel szemben ezidő szerint 87 népgyógyintézet áll fenn, 8422 ágygyal. Évente 30.000 tüdőbeteg keres és nagyrészt talál is ezekben gyógyulást.

Azonkívül kizárólag tüdővész gyermekek részére 17 intézet 650 ágygyal, tüdővészgyanus gyermekek részére 67 intézet 6092 ágygyal áll fenn.

● A legutóbbi 10 év alatt 159.802 tüdővész beteget gyógykezelték ezekben az intézetekben, amely gyógykezelés a betegpénztáraknak 56 millió márka költséget okozott; átlag tehát 5¹/₂ milliót fordítottak tüdővész gyógyítására.

A szanatóriumok eredményes munkáját bizonyítja a friedrichsheimi gyógyintézet jelentése.

Az 1906-ban elbocsátott tüdővészsek közül 149 a betegség első, 137 a második és 242 a betegség harmadik stádiumában került az intézetbe.

Ezek közül:

	Munkaképes lett	Munkaképtelen maradt	Meghalt
1. stádiumban	38%	5%	7%
2. „	64%	13%	23%
3. „	22%	9%	69%

De mit ér az, hogy ha egy pár száz embert ki is ragadunk a halál torkából?

Mit ér az az egy pár ezer korona, amit a tüdővész leküzdésére áldozunk, mikor 100 milliókat fordítunk harci készülődésekre?

A vasutas társadalomnak is mindent el kell követnie, hogy leküzdeni segítsen az emberiség legborzasztóbb ellenségét — a tüdővést.

Szentkoronás vigécekből

a Budapest-nyugati pályaudvar műszaki kocsihivatalának kettő is jutott. Az egyik Földesi izr. Szent Jakab, a másik Horváth József kocsitisztító személyében. Az előbbi mint csoportpénztáros, az utóbbi titkári vagy mi az ördögi minőségben. Földesi Jakab a fővigéc ur, ki erőszakkal toboroz a szent szövetség részére tagokat, fizetve velük kéthetenként 20 fillér tagsági díjat. Terrorizmusában annyira megy, hogy a kényszer-tagok, csak azért, hogy tőle szabadulhassanak, leszurkolják a járulékot. Ha azonban megkérdezzük őket, mindegyik azt feleli, hogy nem is tudja, mire fizet.

Kérdezzük azonban a műszaki kocsihivatal főnökét, Schmidt főmérnök urat, hogy Földesi Jakab és Horváth Józsefeknek szabad-e ilyen terrorizmussal dolgozni? Kérdezzük, vajjon mi lenne a sorsa annak a vasuti munkásnak, aki a mi Szövetségünk részére igyekezne kevésbé tiltott módon tagokat nyerni.

A kocsitisztító munkástársainknak be kell látniok, hogy helyük az öntudatos vasutasok táborában van. Hisz a fizetésjavítás iránt még novemberben benyújtott memorandumra is adós maradt a kereskedelmi kormány,

ami csakis annak tudható be, hogy sokan felülnek a vigéceknek s ezzel gyöngítik az osztályharc alapján álló sok ezer társaik küzdelmét.

Tanulják meg a kocsitisztító munkások, hogy az ő helyük is ott van a kerges tenyerű munkások táborában. Ha megszivlelik szavunkat, akkor nem fognak reményekben csalódva nézni a bizonytalan jövő felé.

Ha akarom vemhes . . .

A hatvani fűtőházban rendeletet függesztettek ki, amely helyesen, okosan adta tudomásul a munkásoknak, hogy a nyolc napi szabadság minden korlátozás nélkül vagyis a rendbüntetésektől eltekintve, véhető igénybe.

A munkások öröme azonban korai volt, amidőn azt hitték, hogy a többség hatályon kívül helyezte azon igazságtalan rendeletet, mely a munkásokat megvonta ama kedvezmény élvezetétől, amelyet a pragmatika feltétlenül biztosít az összes alkalmazottak részére.

Korai volt az öröm, mert másnap már a számtiszt a saját kezeivel tépte le ezen rendeletet és a helyébe újat függesztett ki, amely már úgy szólt, hogy a munkások szabadsága a régi rendelet értelmében lesz elbírálvá vagyis rendbüntetések esetén megvonja a munkásoktól az évi szabadságot.

Nem tudjuk felfogni, hogy mi indíthatta a többséget arra, hogy különbséget tegyen az alkalmazottak között akkor, amidőn jogaikról van szó, holott a köteleességek terén az egyforma elbánás elvét érvényesítette a pragmatikában.

Azt kell hinnünk, hogy ez nem egyéb, mint a munkásság ellen megnyilvánuló ellenszenv, amelynek a megnyilvánulása, habár nem szokatlan, de ma már tán mégsem helyénvaló.

Szent demokrácia.

Az ősi kurucváros felől száll a nóta, ahol a szenteknek egyik legerősebb kerülete van: Kassáról.

Ebbe a kuruc fészékbe még egyedül garázdálkodhatik a Batthyány-féle gárda. De hogy napjaik meg vannak számolva, arra bizonyosság a kassai kerület bájlja.

Ezt a bált a szentek lapja bizonyára agyon fogja dicsérni, hogy meg így úgy, milyen jól sikerült.

Hogy azután tiszta képet alkothasson kiki a dolgról, ide iktatjuk a *Kassai Hírlap* véleményét a bálról:

Az Országos Vasutas Szövetség kassai kerülete a Schalkház nagytermében bált rendezett. Ugy a szövetség eddigi működéséből, mint a meghívóból azt kellett következtetnünk, hogy e mulatságon talp-alattnyi üres tér sem lesz a táncteremben s ime! a terem kongott az ürességtől.

A bált a szövetség rendezte, a szövetség, mint ilyen, nem ismerhet rangbeli különbségeket, mégis ez alkalommal élénk kifejezést adtak annak a belső surlódásnak és rangbeli különbségnek, ami — valószínűség szerint — a szövetségi tagok közt dul, amely szülője az egyenetlenkedésnek, széthúzásnak, megölője a társadalomnak, akadály, gátja a demokratikus eszmék megvalósulásának, de mindenesetre veszedelmes arra az ügyre nézve, melynek szolgálatára szövetséggé alakultak.

Lehet, hogy tévedünk feltevéseinkben; de mi, akik a jelekből ítélünk, más eredményre nem juthattunk. S mivel a mai világban ismét felhangzik a „nagyobb ur“ szent jelszava és az embereket semmi más tulajdonságuk szerint nem becsülik, csak éppen „rangjuk“ szerint, ami ebben a nyomoruságos, koldus, váltós, kölcsönös és uzsorás világra valóban jellemző: igazán nem tudjuk, bosszankodjunk-e, vagy nevéssünk az ilyen jelenségeken. Bezzeg, mikor sztrájkolni kellett, jók voltak a főhivatalnokok mellé a munkások, mert hisz ezek nélkül nem is lehetett

volna sztrájkolni s nem élveznének azóta a „nagyobb urak“ kétszeres fizetést (az akkorihoz viszonyítva); de most olaj az egyik, a másik meg viz — oktalan az, aki e két anyagnak összekeverésén fáradozik — hogy is mulathatnának együtt!

Ehez nekünk kevés hozzáfűzni valónk lehet. Ha csak az nem, hogy a 100 tagú rendező bizottságból mindössze 5-en jelentek meg a bálon, amely csakugyan élénken igazolta, hogy nincs a munkásságnak mit keresnie a szentszövetségben, ahol még a demokrata cím is hamisított.

A bál „sikere“ nagyban hozzájárul majd a kassai kerület zülléséhez.

Máv. dijnokok gyűlése.

A szentkoronás szövetségbe belebolondított Máv. dijnokok pénteken a nyugoti pályaudvar egyik helyiségében gyűlést tartottak. A gyűlést a szentkoronás szövetség három budapesti kerülete hívta össze, azonban *kettő elfelejtett* a gyűlésre eljönni.

A gyűlés tárgya a napidijas és havidijas dijnokoknak a kereskedelmi miniszterhez benyújtott memorandumának a tárgyalása volt, amelyre hat hónap után se ért rá válaszolni Kossuth Ferenc.

A gyűlésnek azonban legérdekesebb része az volt, hogy a dijnokok legszegényebb részéről, a napidijasokról elfelejtkeztek a memorandumban. Az egyik felszólaló napidijas-dijnokot szépen le is ültették azzal, hogy most nem lehet szó az ügyükről.

Az igazgatóság nyomdájából is felszólalt egy jelenlévő, aki panasz tárgyává tette, hogy ők, mint „irodai munka“ vannak elszámolva. Miután a Máv.-nál minden alkalmazottnak megvan az elnevezése, érthetetlennek találták, hogy élő lényeknek „irodai munka“ című elnevezésük legyen. Azonban a felszólaló ezt egy nála levő szolgálati beosztással igazolta. Ezen a szolgálati beosztáson öt ember szerepel „irodai munka“ elnevezés címen. Szinte nevetség tárgya, hogy a Máv. igazgatóságában, a Máv. nyomdájában embereket tárgyi elnevezéssel illessenek. Ekkora humort csak a Máv. bürokratizmusa tud produkálni.

Különben az egész gyűlés lefolyása bizonyítja, hogy a szentek milyen *keveset törődnek* még azon emberekkel is, akik hisznek a szakállgróf csalhatatlanságában. Kítűnt az értekezleten, hogy a szent szövetség azt sem tudja, hogy milyen a Máv. dijnokok helyzete, de annál kevésbé tudják, hogy mi van a memorandumuk sorsával. A gyűlés — amelyen a Máv. dijnokok tízedrészre sem vett részt — azzal az illúzióval oszlott szét, hogy ha a szentek még egyszer összehívják őket, *még annyian se jönnek össze.*

Don Quichotte.

A tultengő spanyol arisztokrácia félszegégeinek a kigunyolása iródott a fenti címmel, a mult században, egy könyv, amelyben a főszerepet egy megbolondult lovag játszotta, aki mindenáron a lovagkor hőbortjait, örültségeit akarta feltámasztani s végre örültségében már a szelmalommal is harcot kezdett, hogy vitézi hajlamait ki-elégíthesse.

Ugyáltszik, hogy a keleti kocsiműhely főnöke is nagyon belemerült a lovagkor butaságait felmagasztaló könyvek olvasásába, mert ennek tudható be az a Don Quichotte hősi harcára — a szelmalom ellen — emlékeztető cselekedete, amelyet nemrégiben el-követett.

Ugyanis február hó 29-én tudomására jutott a keleti kocsiműhelyben dolgozó munkástársainknak, hogy *Drendárszky János*, volt Máv. betű író, ki a keleti kocsiműhelyből lett nyugbérbe küldve, meghalt. Az elhaltak feledhetetlen érdemei voltak a vasuti munkások mozgalmában.

Ugyanis Drendárszky már 1895-ben tevékeny részt vett a vasutasok mozgalmában. Habár ez a mozgalom annak idején elaludott, azonban az emléke megmaradt a

munkások között. Természetes, hogy a munkásság megőrizte azoknak is az emlékét, akik már akkor kiállottak a küzdőtérre, amidőn a vasuti munkások tizezrei gyermek-álmukat aludták.

Drendárszky munkástárs is ezek közé tartozott.

Az ő emléke is ott élt a vasutasság szívében. Halála fájdalmas részvétet keltett azok között, akik őtet ismerték. A keleti kocsiműhely munkásai kegyeletüknek kifejezést adandó, koszorut helyeztek az elhunyt ravatalára.

Szövetségünk keleti helyi csoportja szintén koszorút rendelt, amit a műhelymunkások koszorújával együtt akartak a ravatalra juttatni.

Ámde ezen kegyeletes szándék otrombán megzavartatott, mert amidőn be akarták vinni a műhelyterületre a koszorút, akkor a kaput őrző hétfejű sárkány (mondhatnók számár) beszaladt a műhelyfőnökhöz megkérdezni, hogy a szocialisták koszorúját is felakaszthatja-e bódéjára, amíg összegyűlnek a munkások?

A főnök azonban megtiltotta a koszorú bevitelét a műhely területére.

A munkások csak azzal nincsenek tisztában, hogy a főnök ur ki ellen irányította ezen Don Quichottére valló támadását: a szocializmus ellen, vagy a koszorút diszitó szép piros szallag ellen?

Jellemző a főnök gondolkodására, hogy amíg gondja volt az öntudatos munkások koszorújára, addig teljesen megfeledkezett arról, hogy illő lett volna magát képviseltetni annak a munkásnak a temetésén, aki 23 évig volt hasznos, munkálkodó tagja az intézetnek.

A chamaeleon.

Jeles tulajdonsága ennek az állatnak, hogy színét minduntalan változtatja.

Ezzel a tulajdonsággal eddig egyedül állt a földtekén. Most aztán egy grófi vetélytársra akadt.

Az állami tisztviselők elnöke — ki se írjuk a nevét, úgy is tudja mindenki kicsoda a magyarországi öszvéregyletek elnöke — a vasárnapi gyűlésen így szólt:

A politikai pártkörökben tett kijelentésekre nem reflektálhatok. Amikor az önök bizalmából elfogadtam az elnöki székét, kijelentettem erről a helyről, hogy tisztán csak elnöke kívánok lenni az egyesületnek és nem állok szolgálatába semmiféle politikai tendenciának. Amit akkor mondtam, ma is vallom. *Hogy a Házban mikor szólaljak fel az állami tisztviselők érdekében, azt méltóztassanak rám bízni, erre utasítást nem kérek, sem el nem fogadok senkitől.*

Méltóztatik látni a chamaeleon tulajdonságát? S méltóztatik már sejteni, ki lehet ez a dzsentlém? No ugy-e? Ki más, mint a szakállas — chamaeleon!

Az osztrák vasutasok.

Nem hiába vagyunk oly közel Ausztriához, a mi „uraink“ szakasztott úgy cselekszenek, mint az ausztriai „urak“.

Az osztrák vasutasok 15 év előtt indítottak bérmozgalmat, amely természetesen a kormánynak sehogyszem tetszett. Emiatt aztán fel is oszlatta szervezetüket. Az osztrák vasutasokat azonban ez sem riasztotta vissza s ma egy újabb szervezetben 57.000-en felül tömörültek.

Persze irigy szemekkel nézték ezt a hatalmasok s volt rá gondjuk, hogy különféle öszvér-testületek szaporításával csappantsák az öntudatos munkások táborát.

Mintha csak erre a mintára cselekedne a Máv. is, olyannyira gombamódrá szaporítja ezeket az „Otthon“, meg „Önképzőkör“ fajtájú „szövetkezeteket“.

De amiként Ausztriában is csődbe jutottak, úgy fog ez nálunk is bekövetkezni ama szövetségekkel, amelyek nem a tagok, hanem a felsőbbek érdekét szolgálják.

kezdetni, hogy meg vannak vele elégedve. Ez annál is inkább megtisztelő a szakérteleni hiány nélkül vezetett nagy konzumra, mert tudomásunk szerint van a szentkoronásoknak itt Budapesten egy kitűnően vezetett s „mintaszerű“ konzumjuk, ahonnan szintén beszerezhetnék szükségleteiket s még sem teszik, hanem ha jót akarnak kapni, elmennek ők is a hazátlanok vezetése alatt álló nagy konzumhoz. Eltekintve attól, hogy ez a grófi dogmák szerint hazafiatlan cselekedet, még a saját fészkeküket is bepiskolják vele, mert hiszen ők maguk is amellett tesznek tanúságot, hogy üvöltözésük ellenére is a munkásvezetők alatt működő nagy konzum sokkal különben működik, mint a grófi vezetés alatt álló szentkoronás konzum.

*

Szép dolog az, ha valaki állandóan a mások portája előtt söpörget, de csakis akkor, ha az illetőnek a saját portája előtt nincsen söpörgetni valója. Már pedig a grófi tollprivadiner sokkal több szemetet találhat a szentkoronás kapuk előtt és nem szükséges neki ezért a szomszédba fáradnia. Nézzem előbb alaposan körül a déli kerület mintakonzumjában s csak ha már ezt megcselekedte, akkor menjen el kritikát mondani a konzumba, ha ugyan ért valamit hozzá.

Az öntudatos munkásság vezetése alatt álló Máv. konzum elszámolási rendszere lehet ugyan ósdi, divatból kiment, talán kissé célszerűtlen is, de semmiesetre sem olyan modern, olyan tökéletes, mint a szent szövetség déli kerületi konzumja, amelynek főkönyvébe tudvalevőleg egy meglehetősen goromba összeg pottyant úgy bele, hogy most a szentszövetség minden „szakértője“ összevetett vállal sem képes kihalászni belőle. Nos tehát a nagy konzumban ilyen „baleset“ nem szokott soha előfordulni; pedig a vezetői nem is aranyzsínóros jóléti bizottsági tagok, hanem egyszerű munkások. Az igaz, hogy nem is kávélovagok és nem is profitörök s ami a fő: nem megvásárolhatók, amit a szentszövetség szakértői nem mindent mondhatnak el magukról. Államszubvenciót sem kap, sőt küzdenie kell a felsőbbbségek, sőt a kormányhatalom rosszulindulata ellen is, de tagjainak érdekeit sokkal különben elégíti ki, mint a kormánykegyeken élősködő szentkoronás konzumok valamennyien.

Különben tudja mit, tisztelt grófi szakértő ur? Olvassa el a pozsonyi szentkoronás konzum gyűlésének a lefolyását és vegyen plajbászt a kezébe s tegyen egy kis számvetést s aztán hasonlítsa össze, hol dolgoznak valóságban, a munkások vezette nagy konzumnál vagy pedig a protekciós szentkoronás konzumnál. Különben még folytatjuk!

LEVELEZÉS.

Sarajevo. (Tisztasága fűtőházi laktanyáiban.) Sokat lamentálnak a vasutársaságok az alkalmazottak iszákossága miatt, még pragmatikába is iktatták, hogy tilos részegeskedni.

De hogy maguk a vasutársaságok is ludasak a dologban, arról mélységesen hallgatnak. A laktanyák olyanok, hogy a vasutasság irtózik tőlük s ahelyett, hogy a laktanyákban pihenésre térne, inkább a „resti“-ben tölti idejét. Így állnak a dolgok nálunk is. Ágyneműt minden sátoros ünnep alkalmával váltanak, tisztításról, szellőtétéről nem gondoskodnak, úgy hogy az alkalmazottak borzalommal gondolnak arra az éjszakára, amelyet ezeken a helyeken kell tölteniük.

Aki be is huzódik ide, úgy sem tud lepihenni, mert éj idején hajtóvadászatot kell rendezniök pókok, férgek, egerek után. A szalmazsákban már csak szemét van szalma helyett. Fűtésre gondolni sem lehet, a fürdőszoba meg csak paradéra szolgál. Jó volna, ha egyszer valami ellenőrző közege ide is bedugná az orrát.

Szeged-Rókus. (Érdekes eset.) Történt vala a szeged-rókusi műhelyben, hogy szükség volt a főnökségnek egy lakatosra.

Felvették — hogy kit? az mellékes. Beosztották az V. osztályba a teherkocsikhoz. Kapott ám ott munkát is; ócska, hasznavehetetlen zárat javítani. Semmi baj sem következett volna be, ha történetesen nem volna a szegedi műhelynek Smajz Gyulája, akinek fő-fő hivatása a munkásüldözés.

Ez az ur nekirontott az illető munkásnak és lekritizálta a munkáját a sárga földig. Munkástársunk próbálta megmagyarázni, hogy abból az ócska zárból képtelen ujat alkotni. A magyarázás azonban csak olaj volt a Smajz ur tüzére, mert hirtelen lobbott vetve, odavágta munkástársunknak: „ha nem tud dolgozni, menjen az anyjára... hoz, vagy pedig 14 nap mulva hordja el magát a műhelyből.“ Azután felkapott egy ócska zárat és beszaladt azzal az osztálymérnökhöz. Munkástársunk is bevitt magával a szemétre való zárból egyet, hogy meggyőzze az osztálymérnököt, hogy abból nem lehet ujat készíteni.

Természetes azonban, hogy a mérnök ur a munkástársunknak igazat — nem adott. Mire az illető ama kijelentéssel, hogy: „kritisieren kann jeder“ — ott hagyott művezetőt, mérnököt és Mávat, hogy elvigye messze-messze híret a szeged-rókusi műhelynek.

Székesfehérvár. (Szentek gyűlése.) Folyó hó 8-ára a „Fehérvári szentkoronás-szövetség“ 8 tagot számláló munkás szakcsoportja meghívta szövetségünk tagjait egy értekezletre, amelyen az általuk beadandó emlékiratot kellett volna tárgyalni.

Az értekezlet előtti napon azonban úgy informálták tagjainkat, hogy mivel szentkoronás küldött nem jön Budapestről, tehát az értekezletet nem tartják meg.

Azonban óvatosság szempontjából Kiss Miklós és Fellner Béla munkástársaink letartoztak, mert régen várták az alkalmat, hogy a szentkoronás vigécekkal, akik csak rágalmazni tudnak, szemtől-szembe állva, a szövetségünkre szórt rágalmakért felelőségre vonják.

És nem hiába, mert a szent lovagok, híreszteléseik ellenére, már várták a budapesti szentkoronás apostolt, aki Reich Izsák személyében meg is jelent.

Azonban örömmel alaposan megcsappant, amidőn két tagtársunkat, Kiss és Fellnert meglátták, akik ugyanegy vonattal jöttek Izsákkal.

Látván, hogy turpiságuk kiderült, kénytelen-kelletlen, de mégis megtartották az értekezletet, amelyre sikerült 8, mond *nyolc* szent lovagot összetoborzani.

Ezt megtudva a szomszéd vendéglőben összejött tagtársaink, nehogy az értekezletet a szentek „résztvéltensége“ miatt elhalaszítsák, szintén átmentek a szentek helyiségébe, ahol nem valami örömmel fogadták munkástársainkat, akik hivatkozván arra, miután a fehérvári műhely alkalmazottairól van szó, kötelességüknek tartják az értekezleten megjelenni.

Amidőn tagtársaink kérdőre vonták Izsákot azon rágalmakért, amelyet Désett és Debrecenben tett, *szokásához hiven letagadta.* Midőn pedig Kiss tagtársunk a szent szövetség tulajdonképpen működését vette bonckés alá, a szentkoronás elnök az értekezletet *berekesztette.* Mire tagjaink, akiket csupán csak a vendégjog tisztelete tartott vissza, hogy a mindent letagadó Izsákot tisztességre ne tanítsák, a szentek helyiségét elhagyták. Különös, hogy a szentek éppen Izsákot küldték Fehérvárra, ahol minden második ház templom s minden második ember pap vagy legalább is keresztény-szocialista.

Sumony. (A pályamunkások kálváriája.) Értesítjük a szerkesztőséget, hogy nálunk olyan helyzetet teremtettek a pályamunkások hátrányára, ami egyenesen arra fog bennünket kényszeríteni, hogy 10—15 évi keserves szolgálat után vándorbotot vegyünk a kezünkbe és uj hazát menjünk keresni.

Ez a sors vár reánk, amidőn egy emberöltőn keresztül végzett fárasztó munkánk alapján szerzett jogaink révén már-már a biztos jövő reménye intett felénk.

Nem hittük volna, hogy olyan kormányzat alatt fog bekövetkezni csalódásunk, amely a népek boldogításának jelszavával kezdte uralmát. Ez a csalódás fog bennünket kiábrándítani, ez fog minket felemelni a gondolkodni tudó emberek sorába.

Hogy minő sulyos válság fenyegeti létünket, annak megvilágítására közöljük a következőket:

Február 20-án az osztálymérnökség rendeletet bocsátott ki, amelyben üzletvezetőségi rendeletre hivatkozva elrendelte, hogy a vonalon minden pályafelvigyázó szakaszán 2 csoport 4—4 munkással és 1—1 előmunkással legyen foglalkoztatva, holott az előbbi években a pályafentartási szakaszokon 30 munkás dolgozott.

Március 2-án újabb rendelet jelent meg, amely arról intézkedett, hogy a 10 munkásnak együttesen nem szabad 55 napszámnál többet hetenként elszámolni, sőt még az 55 napszámelszámolásba belevették az összes ipari munkásokat is.

Tessék most elképzelni, hogy a nyomorúság minő sulya fog reánk nehezedni, amidőn hetenként 3 napon át dolgozhatunk, 3 napon pedig sétára küldenek.

De még ez a 3 napi munka sincs biztosítva, mert az előmunkásoknak elrendelték, hogy esős időben küldjenek minket haza, december—január hónapokban pedig egyáltalában szüneteljen a munka.

A munkások nagyrésze most kenyér nélkül maradt és akik dolgoznak még, azok is kedvetlenül végzik munkájukat, mert nem tudják, melyik percben lökik ki őket is a munkából.

Jóllehet, hogy valamennyien itt fogjuk hagyni a vasutat, ahol csak a nyomorúság bizonytalansága jut nekünk osztályrésznkül.

A munkaidővel is megkárosítottak bennünket. Annak idején elrendelték, hogy szept. 26-tól március 26-ig napkeltétől napnyugtáig kell dolgoznunk, holott eddig mindig reggel 7-től este 5-ig tartott a munkaidő kerete. Elvonták tőlünk a reggelizésre engedélyezett fél órai és a déli egy és fél órai szünetet, csakis a déli egy órai szünetet tartják be.

Azt kell hinnünk, hogy a felsőbbbség ezekkel a jogcsorbitásokkal csak azt akarja elérni, hogy megszabaduljon az idősebb: nyughér, automatikus béremelés és évi szabadságra jogosult munkásoktól.

Fordultunk a pragmatika előírása szerint a közvetlen felelősökünkhez: az osztálymérnökséghez orvoslásért, azonban sikertelenül, mert ott üzletvezetőségi rendeletre hivatkoznak.

Ezek után csak a végső elkeseredésszülte tanácsot kell megfogadnunk, hogy ez miben fog állani: *a közel jövő fogja eldönteni.*

Rémuralom a ceglédi fűtőházban.

A ceglédi fűtőházban oda fajultak már a viszonyok, hogy minden tulzás nélkül hozhatjuk vonatkozásba a rémuralommal. Siralombázzá változott át a fűtőház s a hóhér sem hiányzik belőle. A felsőbbbség gondoskodott erről is Banai mozdonyfelvigyázó személyében, aki minden tőle telhetőt elkövet, hogy a munkásokkal éreztesse a földi lét összes gyötrelmeit. Rosszabb ma már a fűtőházi ipari és segédmunkások helyzete a rabokénál is, mert azok vasárnap pihenhetnek, míg ellenben a munkások vasárnap, hétköznap egyformán robotolnak.

Eddig egy csekély különbség volt még a vasárnap és hétköznap között, amennyiben vasárnap délután 4 órakor haza mehettek a munkások pihenni. Azonban Banai megirigyelte még eme csekély pihenőt is és elrendelte, hogy ezentul 6 óráig este benn kell lenni ünnepen is a fűtőházban és hallgatni az ő durva kifakadásait.

